

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

M. Groen

BEL/IOT

Telefoonnummer +31235145610

groenm@noord-holland.nl

1 | 4

Betreft: Uitvoeringsprogramma Hollandse Waterlinies Noord-Holland 2022 - 2025

Verzenddatum

5 OKT. 2022

Kenmerk

1893895/1906845

Geachte leden,

Uw kenmerk

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp:
Uitvoeringsprogramma Hollandse Waterlinies Noord-Holland 2022 - 2025

Inleiding

Wij hebben in onze vergadering van 4 oktober 2022 een nieuw uitvoeringsprogramma voor het UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies vastgesteld. Door middel van deze brief informeren wij u over dit besluit.

Voorgaande uitvoeringsprogramma's

De provincie Noord-Holland heeft de afgelopen 20 jaar ruim 30 miljoen euro geïnvesteerd in het Noord-Hollandse deel van de Hollandse Waterlinies. Veel militaire werken zijn hierdoor in samenwerking met partners gerestaureerd en herbestemd, het verhaal van het werelderfgoed is op de kaart gezet en de ruimtelijke bescherming van de werelderfgoedsite is vastgelegd in de provinciale omgevingsverordening. De activiteiten die de afgelopen 20 jaar door de provincie zijn verricht, zijn in uitvoeringsprogramma's opgenomen. Deze uitvoeringsprogramma's kenden een looptijd van drie of vier jaar en hadden elk een andere focus en ambitie. Het vigerende programma liep van 2017 tot 2020. Eind 2020 hebben we het programma met anderhalf jaar verlengd vanwege onzekerheid door corona en de verwachte uitbreiding van de werelderfgoedstatus van de Stelling van Amsterdam met de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De ambitie van het vorige programma was om de Outstanding Universal Value (OUV) van het UNESCO Werelderfgoed Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinies te behouden en breder bekend te maken, en ervoor te zorgen dat beide waterlinies meer bezoekers zouden trekken uit zowel binnen- als buitenland. Deze ambitie hebben we voor een groot deel gerealiseerd. Alleen het trekken van meer buitenlandse bezoekers is door corona niet gelukt.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Ambitie

In dit nieuwe uitvoeringsprogramma zetten we onze inzet op het behoud en de bescherming van de OUV voort. Daarnaast verbreden we de focus met andere thema's zoals klimaatadaptatie, biodiversiteit en duurzaamheid. Deze verbreding vloeit voort uit de vraag van UNESCO om naast het behoud en het uitdragen van de OUV een bijdrage te leveren aan de implementatie van de Sustainable Development Goals. Deze thema's staan ook binnen de provincie Noord-Holland hoog op de agenda en er zijn goede mogelijkheden om deze te koppelen aan onze opgaven voor het werelderfgoed.

Naast de koppeling aan andere thema's zien wij een aantal ontwikkelingen in het gebied van de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie die ook van invloed zijn op onze ambitie. De druk op de ruimte wordt steeds groter. De MRA-verstedelijkingsstrategie en de uitwerking van het NOVEX gebieden NZKG en Schiphol laten zien dat met name in het westelijk deel van de Stelling van Amsterdam veel ruimteclaims liggen voor energietransitie, woningbouw en havenontwikkeling. Tegelijkertijd is er ook ruimte nodig voor natuur, waterberging en recreatie en toerisme. Een aantal van deze ontwikkelingen kunnen een bedreiging voor het werelderfgoed vormen. Maar ze kunnen ook een kans zijn: de kans om als groenblauwe buffer te dienen in de MRA, een zone van rust en ruimte waar bewoners en bezoekers kunnen recreëren en zo ook het verhaal van de Stelling van Amsterdam kunnen beleven. Gezien deze opgaven en ontwikkelingen hebben we de ambitie voor het nieuwe uitvoeringsprogramma als volgt geformuleerd:

We streven naar een toekomstbestendig UNESCO werelderfgoed Hollandse Waterlinies.

Activiteiten

De hiervoor genoemde ambitie mondt uit in activiteiten die we gaan uitvoeren samen met onze partners. Zo ondersteunt de provincie de komende jaren herbestemming en restauratie van forten. Dat geldt bijvoorbeeld voor de verdere ontwikkeling van Fort bij Edam en Fort aan de Middenweg. Ook blijft de provincie betrokken bij de zoektocht naar een passende bestemming voor de loods op het terrein van Fort bij Velsen en Fort benoorden Spaarndam. Het herstel en versterking van de liniedijken is al gestart en blijft een belangrijke opgave.

Het versterken van de kernkwaliteiten bij ruimtelijke ontwikkelingen heeft eveneens een belangrijke plaats in het uitvoeringsprogramma. Zo komt er een wegwijzer voor gemeenten met daarin een aanpak voor het ruimtelijke ordeningsbeleid voor de Hollandse waterlinies.

Het verhaal van het werelderfgoed is nog niet bij iedereen bekend. Daarom blijft de provincie investeren in communicatie richting bewoners en bezoekers. Er wordt een onderzoek gedaan naar de uitbreiding van de informatiepunten voor de Hollandse waterlinies en begin 2023 is er een nieuwe website waarop alle informatie over de geschiedenis en activiteiten te vinden is.

Tot slot voeren we een aantal activiteiten uit in relatie tot de Sustainable Development Goals. Dit zijn onder andere een onderzoek naar de verduurzaming van de forten en het samen met de waterschappen uitvoeren van een verkenning voor piekwaterberging in de inundatiepolders. Ook doen we onderzoek naar het koppelen van het thema biodiversiteit aan de Hollandse Waterlinies.

Motie Ecologie en natuur bij nieuwe organisatie Hollandse Waterlinies (M192-2021)

Op 18 november 2021 heeft u een motie aangenomen waarin u het college van gedeputeerde staten oproept om met de andere drie provincies in gesprek te gaan om in provinciale beleids- en uitvoeringsplannen ecologie en natuur te koppelen aan het werelderfgoed. We hebben dit gesprek met de andere provincies de afgelopen periode gevoerd. De provincie Utrecht heeft deze koppeling reeds gemaakt in haar vigerende uitvoeringsprogramma voor de waterlinies. De andere twee provincies volgen nog. In dit nieuw uitvoeringsprogramma voor het Noord-Hollandse deel van de Hollandse Waterlinies leggen we de koppeling met natuur en ecologie ook. We stellen daarom voor om de Motie 192-2021 met de vaststelling van dit uitvoeringsprogramma als afgedaan te beschouwen.

Totstandkoming uitvoeringsprogramma

Het voorliggende Uitvoeringsprogramma is tot stand gekomen met inbreng van onze samenwerkingspartners betrokken bij de Hollandse Waterlinies. Dit zijn gemeenten, waterschappen, terreinbeherende organisaties, de provincie Utrecht en de Stichting Liniebreed Ondernemen. Door middel van interviews hebben wij ze bevraagd over de realisatie van de ambitie en doelen voor dit nieuwe uitvoeringsprogramma en mogelijke activiteiten die we kunnen opnemen. Tevens hebben we de samenwerking besproken. De inbreng van de stakeholders hebben we verwerkt in dit uitvoeringsprogramma.

Looptijd en financiën

Het nieuwe uitvoeringsprogramma kent een looptijd tot eind 2025. We financieren de activiteiten uit het programma via de reserve Stelling van Amsterdam en het structurele exploitatiebudget dat op de provinciale begroting staat. Met de uitvoering van dit programma maken we de middelen uit de reserve op. Het is dan ook de verwachting dat dit uitvoeringsprogramma het laatste uitvoeringsprogramma is. Naast de uitputting van de middelen is het Noord-Hollandse deel van de Hollandse Waterlinies met de realisatie van dit uitvoeringsprogramma eind 2025 ook 'af': de grote restauratie en herbestemmingsopgaven van de forten zijn afgerond, belangrijke onderdelen van het watermanagementsysteem en het strategische landschap, zoals de liniedijken, zijn gerestaureerd, geconsolideerd en weer beleefbaar en herkenbaar geworden.

Tot slot

De afronding van de programmatische aanpak betekent overigens niet dat onze taken voor het werelderfgoed Hollandse Waterlinies ook eindigen. Wij blijven verantwoordelijk voor het behoud en de bescherming ervan en het uitdragen van de Outstanding Universal Value. Wij blijven ons hier dus ook voor inzetten samen met onze partners.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
J. Olthof

1 bijlage(n)

Uitvoeringsprogramma Hollandse Waterlinies Noord-Holland 2022 -
2025